

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на вулиці Прічард і Мекгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Canada.

ПЕРЕМОГА МОСКВИ НАД АМСТЕРДАМОМ.

В середині минулого місяця прибув до Москви Генеральний секретар Міжнародної Федерації Транспортників, Едо Фімен, один з найвидатніших робітничих діячів в Амстердамському Інтернаціоналі. Він має на цілі ближче зацікавитися з професійним рухом і з загальним положенням в Радянських Республіках.

Прибувши до Москви, Фімен виступив на зборах Центрального Комітету залізничників з промовою, в якій висказав свої невизначено цікаві думки про міжнародний робітничий рух, його два центри — Амстердам і Москву, та про його об'єднання. З приводу цієї промови Фімена, Харківські "Вісті" (ч. 207) в редакційній статті кажуть наступне:

"Москва — це жовтєвий революційний методи класової боротьби, це Комінтерн, Профінтерн. Москва — курс на світову революцію й сама революція.

Амстердам — це соціал-угодовство, це II. Інтернаціонал і Амстердамський Інтернаціонал профспілок, це поміркованість, реформізм, обхід революційної класової боротьби шляхом співробітництва з буржуазією, виключення подачок і задоволення ними. Амстердам — це шукання цілі в капіталістичному ладі не для того, щоб арвати капіталізм, а для того, щоб відіти в цю ціліну й якось жити в ній з капіталом і буржуазією.

Між Москвою й Амстердамом боротьба за вплив на міжнародний робітничий маси, за керівництво ними й міжнародним робітничим рухом. В переліку цієї боротьби — шанси за й проти світової революції, шанси перемоги й поразки пролетаріату в його визвольній боротьбі й шанси на життя й смерть капіталізму.

Едо Фімен, — один з впливовіших вождів Амстердаму, в аарав в гостях у Москві, у робітничу республіку Радянського Союзу, у робітничу, що зробило жовтєву революцію й тримає курс на жовтєві світові.

Гостювання Едо Фімена в Москві й його промова на прездії Ц.К. залізничників — це певні підсумки боротьби між Москвою й Амстердамом.

Що це за підсумки і про що вони свідчать?

Перший й майже чи не найголовніший з них полягає в тому, що міжнародне соціал-угодовство примушено, від натиском фактів, безсило опустити зброю, що воно нею билося проти радянської влади й пролетарської революції, що встановила цю владу в межах буржуазної Росії. Шеню про диктатуру в радянських республіках над пролетаріатом, що II виспівував на певні способи міжнародній меншовизм та його підголоски в радянських республіках, як не адало цілком в архів, то у всякому разі співати II не хватяє вже голосу й сміливости. Зброя ця притулилася й як ще бв когось, то лише тих, хто нею ще користується.

Менш за все є випадковість в тому, що перше, що спостеріг і що поспішив перш за все зауважити Едо Фімен, це, що "швенкання Європи, що С.Р.С.Р. не диктатура пролетаріату, а диктатура над пролетаріатом — в нахабна брехня" і що робітники Заходу були би раді мати таку свободу, яку мають робітники С.Р.С.Р.

Другий висновок, що міжнародне соціал-угодовство здає свої позиції в його боротьбі проти радянського профруху й жовтєвої революції, визнаючи своє вороже відношення до них за "надзвичайно велику помилку".

Третій: методи виключення у буржуазії подачок, методи реформістського обходу революції й співробітництво з буржуазією виявляють уперту тенденцію до банкрутства в робітничих масах Заходу, хот "на Заході й в цих робітниках, які серйозно думають, що можуть добитися чогось-небудь шляхом переговорів і виключення".

Четвертий: ідеї озброєного повстання й пролетарської революції набрали вже стільки ґрунту в міжнародних масах робітничих, що примушують переглянути свою позицію до них також і своїх вождів із Амстердамського й II. Інтернаціоналу. Едо Фімен лише найбільш чулий й розуміючий їх.

Едо Фімен — значав, що він промовлятиме не як офіційний представник Амстердамського Інтернаціоналу профспілок і навіть не як офіційний представник Інтернаціоналу федерації транспортників, генеральним секретарем якого він є, а персонально, як приватна особа. Ми, звичайно, й не вважаємо, що Едо Фімен говорив за весь Амстердам. Але від цього значення його посвідок в основному не зменшується.

Робітничтво радянських республік добре знає, що з Амстердамом йому ще буде багато роботи й гострої боротьби, більш ніж було до цього часу. Але що боротьбу воно проводить в цілковитій упевненості на перемогу.

Промова Едо Фімена — перша блискавка перемоги Москви над Амстердамом."

Всім нашим організаціям і читачам "У.Р.В." пригадуємо, що пора вже розпочати приготування до листопадової кампанії в користь нашої робітничої преси. Листопад, це один з двох місяців в році, призначених на допомогу "Українським Робітничим Вістям" і "Робітницю". Фонд, що був зібраний в маю, вже вичерпаний в тихих для преси літніх місяцях. Треба, отже, робити приготування, щоб в листопаді забезпечити нашу пресу до наступного маю. Пора вже взятися за вибір комітетів, що мають зайнятися кампанією в листопаді, вироблення плану кампанії, приготування представлень, концертів і інших підприємств для той-ж цілі. В місяці листопаді ми повинні знову здобути нашому часописові що найменше дві тисячі нових передплатників. Готовимось-ж до цієї кампанії зараз, щоб забезпечити її успіх.

Фердинанд Лясаль.

(До 60-ї річниці його смерті — 1864—1924.)

Фердинанд Лясаль належить до великих піонерів сучасного соціалістичного робітничого руху. Він відіграв велику роль в справі освідомлення німецької робітничої класи і заклад фундамент німецької соціал-демократичної робітничої партії.

Лясаль був сучасником і земляком Карла Маркса. Обоє їх висунула німецька робітничка класна на авансцену пролетарської боротьби за визволення. Але на кожного з них було покладено наче-б то особливу історичну місію. Маркс мав теоретично оформити ідеологію пролетаріату, як нової історичної класи, виконувати ту духовну зброю, за допомогою якої пролетаріат повинен був вийти на боротьбу проти буржуазного світу. А Лясаль був цінний, переважно, як умільний практик — агітатор і організатор робітничого руху.

До цієї річниці в революційній діяльності Карла Маркса й Лясаль спричинилися різні індивідуальні їхні властивості та здатності, а також ті умови, в яких їм доводилося працювати. Пробуваючи майже все життя своє у вигнанні, Маркс не мав безпосередньо справи з робітничою аудиторією будь-якої однієї країни. Своє величезне вплив на нього й привнес в теорію всього міжнародного робітничого руху, наукової обробці революційного досвіду на всьому європейському континенті і визначенню основних етапів дальшої визвольної боротьби пролетаріату. Карл Маркс зі своїм приятелем Ф. Енгельсом розробляли, переважно, теоретичне формування нової ідеології пролетаріату-борця. Але цю нову ідеологію боротьби треба було прищепити широким верствам робітничої класи.

Лясаль був одним з найкращих провідників революційно-соціалістичних ідей в тушавині робітничої класи. Він був в самій натурі своїй блискучим агітатором, геніальним промовцем і мав залізну силу волі з надзвичайно глибоким і гострим розумом. До всього-ж цього, він мав надто палку вдачу. Своєми вигонями промови він надзвичайно впливав на широку робітничу аудиторію. Завдяки своєму хисту Лясаль і став практичним провідником і керівником робітничої класи в Німеччині на початку 60-их років. Це він в 1863 році заснував "першу загальнонімецьку робітничу спілку". Через рік після заснування цієї спілки, в 1864 році, Лясаль було вбито на дуелі, і він не встиг широко розвинути її діяльність. Але багато ще років після смерті Лясаль німецькі робітники шанували пам'ять цього видатного борця за визволення робітничої класи.

Лясаль, подібно до Маркса й Енгельса, почав свою розумову та ідейну еволюцію з гегелізму, з гегелівської філософії. Ще на шкільній лаві він ретельно студював філософію Гегеля. Він тоді-ж накреслив план своєї першої філософської праці про гегелівського філософа Геракліта. В 1845 р. Лясаль їде до Парижу, щоб зібрати в тамтешніх бібліотеках потрібний матеріал для своєї наукової роботи. Вважати себе за соціаліста Лясаль почав з 1843 року. Під час свого перебування в Парижі він ближче познайомився з соціалістичним вченням і рухом. До цього часу у Лясаль остаточно склалися його революційно-соціалістичні переконання. Але з усім цим він залишився непохитним гегеліанцем у загальних справах філософії. В цьому й полягала головна ріжниця між Марксом і Енгельсом, з одного боку, і Лясалем — з другого. Маркс і Енгельс перейшли до наукового соціалізму, зрівняли з гегелівською ідеалістичною філософією. Почавши з "молодогегеліанства", вони потім цілком відкинули ідеалістичний зміст гегеліанства, використовуючи тільки його діалектичний метод, обернувши останній догори. На підставі матеріалістичної діалектики, вони і збудували науковий соціалізм і стратегію пролетарської боротьби.

Лясаль же залишився непохитним гегеліанцем навіть тоді, коли вже був переконаним соціалістом. В німецькій революції 1848 р. ми зустрічаємо Лясаль в перших лавах революційної армії. Йому було тоді 23 роки, але своїми здатностями він відокремлювався від решти і звернувся на себе увагу. Тоді-ж він уперше познайомився особисто з Марксом. В цей час він вже був знайомий з "Комуністичним маніфестом" та іншими творами Маркса й Енгельса, де було виразно сформульовано основні твердження нового історично-матеріалістичного вчення. Лясаль, при цьому уважав себе за переконаного комуніста в душі. "Комуністичний маніфест", залишившись, проте, вірним гегелівському ідеалізмові. Він бачив умови і закони пролетарської класової боротьби не в їхній економічній нагоді, а в перевороті їх в ідеалістичні форми думання, на юридичну й філософську мову. Революційна класова боротьба була підфарбована у Лясаль в ідеалістичний колір. В цьому ідеалізмові й полягала хибна лясальства.

Брак виразного матеріалістичного світозрушення причиною того, що в Лясалю не вистачало витриманості та послідовності, коли треба було висувувати засоби для досягнення революційних цілей. Звідцілья — деякі помилки Лясаль в гаузі тактичних справ, аж до його залишення до залізничного канцлера Бісмарка.

Ідеалістично-гегелівські ознаки лясальства були також причиною того, що Лясаль особливо культивував і висував на перший план свою особу, своє "я". Своє розуміння соціалізму й революції з ідеалістичного погляду філософії та права Лясаль виклав у своїй головній праці "Система надбаних прав". Цей твір дивує величезною ерудіцією, розумінням найтисненіших подій тисячелітньої історії права й надзвичайною глибокою аналізою.

Не зважаючи на свої хибні, Лясаль є дорогим і близьким нашій епосі своїм безмежним революційним патосом, своєю невситимим жаждою практичної діяльності і революційної чинності. Без революційної чинності він сумував, його стійкістю була боротьба й революційна практика. Вся його теоретична й наукова робота мала на меті допомогти і служити практиці. Дуже характерним по до цього є його лист до Енгельса (1859 рік), де Лясаль повідомляє, що надалі він вивчатиме політичну економію й філософію історії, як що тільки — і це-б було дуже приємно — не почнеться, нарешті, практичний рух, що приприть хоч-би яку велику теоретичну роботу. Далі він додає: "З якою охотою я залишив-би написанням те, що я знаю, коли-б замість цього пошастило зробити хоча щось з того, що ми віємо".

Лясаль зацікавився, переважно, революційним втручанням науки в розвиток історичного процесу. І дійсно, вся його наукова робота, не зважаючи на всю теоретичну абстрактність, була просякнутою й дихала практичною соціально-політичною актуальністю своєї епохи. Це робить Лясаль близьким нашій сучасності.

А. Юдичкий.

ПАТІК МАЄ ДВА КІНЦІ.

Польські газети доносять про сміливий напад озброєних відділів на польську поліцію в коломийській і чортківській повітах. Обеззброюють поліцію і стріляють до неї з її крісів, а потім звинкують. Приїдеться шаяхті не озброювати поліції.

БОРЬБА РОБІТНИЦТВА З ФАШИСТАМИ В ІТАЛІІ.

Від часу убивства соціалістичного посла Матеотті ватажкам фашистів в Італії, у я-ке вмішаний був сам диктатор Муссоліні, як учасник в змові вбивств, італійське робітничтво не заспокоюється. У відповідь на убивство Матеотті робітник Корні убив визначного фашиста Казаліні, а також був зроблений невдалий замах на життя Муссоліні. Фашисти побоюються, що за цим посліду-ють інші терористичні акти проти членів фашистського уряду і визначних діячів фашистської організації.

Після вбивства Казаліні в Римі відбулася спеціальна нарада міністрів, на якій визначено положення дуже серйозним і ухвалено ужити рішучих заходів для охорони "громадського ладу і спокою". В Римі, Мілані, Болоні і інших містах Італії фашисти вчинили погроми на робітничі квартали. В Мілані розгромили редакцію соціал-демократичного часопису. Робітники, під проводом комуністів дають організовану одсіть фашистам.

ФРАНЦУЗЬКІ РОБІТНИКИ БО РЯТЬСЯ ЗА СКАСУВАННЯ КАТОРГИ.

Вісті з Парижа доносять, що останніми часами французькі робітники під проводом комуністів збільшили боротьбу за скасування французької колоніальної каторги. В Парижі відбувся недавно величезний мітинг протесту проти арештів над колоніальними каторжанами. Комуністична парламентарна фракція і преса розпочали широку кампанію проти висилання засуджених на каторгу на далекі острови Атлантику, де над ними страшно знущаються. До кампанії комуністів прилучилися деякі ліві соціалісти, багато французьких письменників, в тому числі і старенький, хорий Анатоль Франс.

Особливо схвильовала французьке громадянство історія бунту французьких каторжан в французькій Гвінеї, до якого довела жорстокість французьких катів. Ерріо під натиском громадської думки запропонував міністрові юстиції виробити проект скасування колоніальної каторги та замінити її каторгою в Франції.

ЗАСУД НІМЕЦЬКИХ КОМУНІСТІВ.

У найвищому суді в Берліні закінчився процес 11 ельберфельдських комуністів. Обвинувачених присуджено до ув'язнення на довгі терміни. Присуджених було обвинувачено за державну зраду та за те, що вони силоміць заволоділи на початку 1924 року зброєю та роззброїли поліцаїв, при чому одного із поліцаїв, котрий пробував ставити опір, убито.

Голова суду вперто вимагав від обвинувачених признання, що Центральний Комітет Комуністичної Партії нібито до-ручив їм організувати терористичну групу. Обвинувачені категорично заперечували це й зазначили, що вони розбродили поліцію виключно тому, щоб захистити партійні робітничі організації від бешкетів фашистів.

Один із членів найвищого трибуналу, соціал-демократичний вождь Герман Мілер, теж безуспішно намагався досягти від обвинувачених яких-будь заяв, що компромітували-б Ц.К. Компартії. Найвищий суд присудив робітника Кемпа на 12 років, робітника Міхельса — на 11, робітника Гроса — на 10, решту на 7 років ув'язнення в фортеці.

ЗТЗД ФАБРИЧНИХ КОМІТЕТІВ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

В Празі відбулося засідання комітету в справі підготовки загальнодержавного з'їзду фабричних комітетів. У комітеті

мають своїх представників всі робітничі, без ріжниць їх політичного напрямку й незалежно від того, до яких професійних спілок вони належать.

З'їзд вирішено скликати на 4-го грудня в Празі. Завдання з'їзду такі: 1) утворення єдиного бойового фронту чехословацького пролетаріату, 2) організації загальнодержавного робітничого комітету, якого вищого органу чехословацького пролетаріату, 3) обговорення заходів, що-їх слід ужити для збільшення прав пролетаріату у фабриках і в установах.

З СТРАЙКОВОГО РУХУ В АВСТРІІ.

Європейські часописи доносять, що страйк металістів в Австрії хутко поширюється. До страйку приєднались і електротехники. Професійні організації інших гаузів промисловості заявили свою солідарність з страйкерами і загрозиють оголошити страйк усього австрійського промислового пролетаріату в тому разі, коли підприємці не задовольнять вимог металістів.

Віденський бурмістр, соціаліст Зайц, намагається попередити оголошення загального страйку й провадити переговори зі страйкерами.

Промисловці заявляють, що вимог робітників про збільшення заробітної плати при нинішньому 8-годинному робочому дні. Підприємці згоджуються збільшити заробітну платню з умовою збільшення робочого дня.

Похід підприємців — на 8-годинний робочий день викликає надзвичайне обурення в широких масах австрійського пролетаріату. Низові організації робітників вимагають від професійних зєрхів негайно ви-конати загрозу оголошення загального страйку, Австрійські робітники настроєні надзвичайно рішуче.

В КРАЇНІ НЕВОЛИ І СЛІЗ.

УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ ХРУНІ І ПОЛЬСЬКА ШЛЯХТА.

За відомостями польського Східного Агенства українські вчені після наради в Празі оголосили заяву, що вони погоджуються вести переговори з польським урядом в справі організації українського університету.

Українські вчені ставлять, однак, умову, щоб університет відкрито на території, заселеній Українцями. Вчені дали уповноваженим вести переговори проф. Кирилову Студинському. Заяву підписали: Янович, Горбачевський, Степан Сміль, Стоцький, Олександр Колесса, Станіслав Дністрянський та Станіслав Рудницький.

Польський уряд обіцяє при прийомі до краківського університету визнавати свідоцтва всіх закордонних університетів, вепереч установленням Польщі правилами.

Олекс. Барвінський і Юліян Романчук-відали у Львові заяву, що не годяться і нічого спільного не мають з заявою укр. професорів в Празі.

ЗНУЩАННЯ НАД КОМСОМОЛЬЦЯМИ В ЛУЦЬКУ.

З Луцька одержано відомості про страшенні мордування та знущання над заарештованими членами Комуністичного Союзу Молоді. Заарештованих комсомольців 100 осіб, більшість з них учні 14—15 років. Поліція, вимагаючи признання, вивряла юнакам нігті, прищепляла руки дверима, одгали залізні киянки. Особливо мордувала поліція 16-літнього хлопця Кібрика. Брат і сестра його — комуністи і тепер мешкають на радянській території. Комсомольці після страшних катувань підписали,

чого вимагала від них поліція, а саме: щоб вони заявили на допиті, що їх ніхто не бив і ніхто над ними не знущався. Деякі тільки сказали: тепер ми будемо мовчати, а коли нас переведуть з поліцейської арештантської до загальної в'язниці, тоді ми все розкажемо, а зараз піднімо все, що від нас вимагають. Отже тільки після переводу заарештованих до загальної в'язниці було встановлено картину страшенних знущань над хлопцями.

СУД НАД ШТЕЙГЕРОМ.

Студента Станіслава Штейгера, якого обвинувачують в спробі кинуть бомбу на президента Войцеховського у Львові, судить польовий суд. Процес його почався 12. вересня.

19-ТИ ПОЛІТИЧНИМ ЗАГРОЖУЄ СМЕРТНА КАРА.

У Слонімі, в полевоому суді почалась справа 19-ти політичних, яких обвинувачують в спробі втечі та збройному нападі на тюремну сторожу. Всім обвинуваченим, незаконно відданим під полевий суд, загрожує смертна кара. В місті цей процес викликав величезне зацікавлення. Перед будинком всюди стоять величезні юрби чекаючи присуду. Обвинувачені заперечують збройний напад на тюремну сторожу.

ЗНОВУ ПОЖЕЖИ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Вісті з Варшави доносять, що в Східній Галичині знову охопили масові пожежі панських маєтків. Польські газети кажуть, що в цих пожежах "відчувається рука саботажників, що, як видно, вживають нових засобів боротьби проти окупантів".

ПОЛЬСЬКІ СОЦІАЛІСТИ ПЕРЕД РОСКОЛОМ.

Центральний Комітет Польської Партії Соціалістичної (П.П.С.) має зараз чимало клопоту з своїм послом Маліновським. Цей посол вимагає, щоб П.П.С. змінила свою тактику й прийняла лівіший напрямки. В протинуюму разі Маліновскі загрожує розколом. Вимоги Маліновського викликані втратою впливу П.П.С. на робітничі маси після останніх зрад у Горішньому Шлезку та Домбровському басейні.

БРЕШУТЬ, А ПОТІМ ВИБІР-ХУЮТЬСЯ.

Польське телеграфічне агентство спростовує звістки преси, що Петляора й Балахович приїхали до Варшави і пропонують організувати партзанські загопи проти С.Р.С.Р. Але зі східних околиць Білорусі доходять звістки, що Балахович уже взявся до організації загонів, що їх призначено перекинути на радянську територію.

ШЛЯХТА ПОХОРОНИЛА УКРАЇНСЬКОГО ХРУНІА.

Для 1. вересня відбувся в Перемишлі похорон убитого хрунія, Матайса. Польські газети подають довгий опис похорону, в якому взяли участь репрезентанти польських властей, школи, союз польських академіків і великі маси людей, головю Польків. На кладовищі промовляв куратор Собівської, приписуючи вину убивства більшовицьким впливам.

Не забувайте також про пресовий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді!